

Historia

Fig. 5 Finngården Ritamäki

Historia

Namnet Lekvattnet härrör från Lekvattensjön, där ordet "lek" är kopplat till förflyttning av vatten (Lekvattnet.nu, 2013 b).

Genom spår av "Kolningsgropar", som används vid tillverkning av järn under vikingatid och tidig medeltid, finns det lämningar runt Lekvattnet som visar att det fanns bosättning långt innan finnarna kom. Den första registrerade bosättningen i Lekvattnet var år 1635

Finnkulturen

Från slutet av 1500-talet och in på 1600-talet invandrade skogfinnare från Savolaxområdet i Finland till Värmland och, flera delar av Sverige och östra Norge.

Skogfinnarna sökte nya skogar att för att bedriva skiftesbruk och djurhållning.

De förde med sig myter och mystik och hade olika ritualer för att säkerställa lycka till i jakt och skörd (Nesholen, 1992).

Finlänarna tog med sig sina finska traditioner och byggtraditioner, så att vi idag har ett unikt kulturområde i Finnskogen.

Byggtekniken av det som fortfarande ger den mest iögonfallande erfarenhet och byggnaderna är idag det som förmedlar kunskaper om finnarnas vardag.

De mest markanta finngårdarna finner vi i områden runt Lekvattnet. Här har man lyckats bevara finngårdarnas speciella rum. En finngård (Fig. 5) bestod ofta av en "ria", ett hus där torkad råg, "rökstuga" vilket var huvudbyggnaden på gården, "kokhuset" där mat bereddes och en bastu. Lador och stall var också vanliga hus som hörde till gården. Ria, bastu och rökstuga

värmedes upp av en speciell rökugn utan rör, röken stannade därför som ett tjockt lager upp under taket och gav bra med värme i många timmar efter avslutad eldning (skansen.se, 2013).

Fig. 5 Finngården Ritamäki

Invandringen från Finland slutade med att svedjebruk förbjöds i Sverige. Skogen behövdes till kolgruvor och folk fick börja med boskap och vanligt jordbruk. Vid denna tid utvandrade många (skansen.se, 2013) till Amerika. Det har dock varit bosättningar i finngården Ritamäki fram till år 1964. I dag ägs flera av rökstugorna av Hembygdsföreningen.

Krigshistoria

Andra världskriget lämnade också sina spår i landskapet runt Lekvattnet. Under kriget hittade 20 000 människor friheten genom flyktvägar genom Finnskogen. Många historier är relaterade till områdena kring Lekvattnet (lekvattnet.nu, 2013 b).

Svedjebruk

Mycket av marken i Värmland används till skogsbruk och skog på Finnskogen och detta har haft stor betydelse genom historien (statistisk centralbyrån, 2008). På 1600-talet tog finnarna med sina svedjebruk från Finland och drog nytta av de stora skogarna på svenska och den norska sidan.

Då gruvdrift blev utbrett, så behövde skogen i gruvorna, och skiftesbruk förbjöds (Skansen.se, 2013). Virket transporterades sedan på stora floder såsom Rottnan, som fram till 1965 var en viktig transportled för timmer. En annan brytpunkt i skogsbruket kom tidigt på 1900-talet. Då kom skogsbolagen in och köpte upp stora skogsområden i Finnskogen. Detta resulterade i en förändring i bebyggelse- och befolkningsstruktur, och skogsindustrin växte (Bladh, 2002).

Förr var skogsbruk mindre synligt i landskapet. Nya utrustningar och tillgången på skog har satt sin spår och det har utvecklats ett stort vägnät för skogsbruket (Torsby kommun, 2012).

Både den norska och svenska regeringen vill driva skogsbruk och utnyttja skogens värden. Genom att ta skogen till hjälp kan man skapa utnyttjande av råvaror, förfining och innovation. Skogens många möjligheter till friluftsliv har en positiv effekt på hälsa och är viktigt för turism. Samtidigt är det viktigt att bevara den biologiska mångfalden. I Vitboken pekar det också på att en aktiv och lönsamt skogsbruk är viktigt för fortsatt bosättning, sysselsättning och affärsutveckling (Finnskogen Nature & Culture Park, 2013 a).

Svedjebruk

Skogsfinnarna bedrev svedjebruk. De högg ner och brände skog och odlade sedan råg i askan.

Den speciella metod gav goda utbyten, vid tider upp till tusen gånger vad som såtts

(Skasdammen, 2013, s. 6)